

Jan Charytański

"Die biblische Sage von Himmel und Erde", Fritz Leist, Friburg-Basel-Wien 1967 : [recenzja]

Collectanea Theologica 39/1, 172

1969

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

rady przewyciężenia tej trudności, nie usuwa jednak zasadniczego braku. Również język jest niełatwy, a lekturę utrudniają ponadto częste zdania wtrącone, zamknięte nawiasami. Zasadniczym jednak brakiem pracy Stachela jest jego stanowisko wobec liturgii. Przeciwnie niż katecheci francuscy i holenderscy, a wśród niemieckich J. Dreissen, G. Stachel nie chce, by katecheza biblijna przypominała lub zbliżała się do liturgii słowa. Toteż katechezy jego, mimo teoretycznych zastrzeżeń, mało mają owej aktualizacji i spotkania z Bogiem. Wydają się zbyt przeniknięte wiedzą i problematyką egzegetyczną. Mimo wszystko jednak należy tę pracę polecić jak najbardziej wszystkim profesorom katechetyki i katechetom.

Ks. Jan Charytański SJ, Warszawa

FRITZ LEIST, *Die biblische Sage von Himmel und Erde*, Freiburg—Basel—Wien 1967, Herder, s. 255.

Fritz Leist jest filozofem religii, a nie egzegetą lub specjalistą teologii biblijnej. Co prawda w pracy swej bardziej opiera się na opracowaniach wielkich egzegetów niż na pracach z dziedziny filozofii religii. Również analizowane przez siebie rozdziały Genesis porównuje bardzo troskliwie z odpowiednimi miejscami innych ksiąg Starego Testamentu. Niemniej praca jego różni się zasadniczo od egzegetycznych opracowań tego samego zagadnienia.

Jako punkt wyjścia autor przyjmuje analizę istotnych dla niego pojęć jak „saga” (którą odróżnia od podania, legendy itp), opowieść poetycka, *Historie, Geschichte*. Na tej podstawie określa Pismo święte jako jedyną i jedną opowieść poetycką. Przedmiotem jej jest Święty Izraela, Jahwe. Pod określeniem zaś „saga” rozumie nie rodzaj literacki, ale zwrócenie się Boga do człowieka w formie zupełnie pozbawionej elementu historycznego.

Szczegółowa analiza poszczególnych elementów „sagi”, bo tak autor określa pierwsze rozdziały księgi Rodzaju, prowadzi go do odkrycia Jahwe, Boga Izraela, jako Pana wszechświata, zwróconego jednak całkowicie do człowieka. Jednocześnie odnajduje w niej prawdę o człowieku, jego dialogiczny stosunek z Bogiem, podstawową egzystencję skierowania do drugiego człowieka, a wreszcie napięcie między łaską i winą w życiu każdego człowieka.

Autor odrzuca całkowicie możliwość odniesienia do analizowanej „sagi” wszelkich pojęć filozofii greckiej, które tak zaważyły na wielu tłumaczeniach tych ksiąg. Pragnie natomiast odczytać jej treść zgodnie z doświadczeniem Izraela, przeżywającego w swej historii związek z Jahwe.

Ks. Jan Charytański SJ, Warszawa

JOSEPH MÖLLER, *Zum Thema Menschensein. Aspekte einer philosophischen Anthropologie*, Mainz 1967, Matthias—Grünewald—Verlag, s. 94.

Praca niniejsza stanowi pierwszy tom serii *Probleme der praktischen Theologie*, wydawanej pod kierunkiem L. M. Webera i A. Görresa. Jak wskazuje podtytuł pracy, serię rozpoczyna analiza filozoficzna problemu człowieka. Autor jej, Joseph Möller, jest od r. 1953 profesorem filozofii na wydziale teologii katolickiej w Tybindze, oraz autorem wielu znanych publikacji.

Uwzględniając dialogiczny charakter dzieła zbawienia, autor usiłuje ukazać, kim jest człowiek, jeden z partnerów tego dialogu. Przy wielu poszczególnych zagadnieniach szczegółowo omawia ujęcia filozofii arystotele-